

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 93g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor
prevederi din articolul 331 alin. (2) din Codul civil
(în redacția de până la data de 1 martie 2019)
*(excepțiile la dobândirea cu bună-credință a dreptului de
proprietate asupra bunului mobil)*

CHIȘINĂU
6 august 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 11 iunie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 6 august 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui” din articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019), ridicată de către dl Evghenii Condrea, asistat de dl avocat Igor Coban, în dosarul nr. 2a-840/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (format din doamna Maria Guzun și domnii Vladislav Clima și Grigore Dașchevici), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 1 noiembrie 2013, dl Andrei Kovalski a depus la Judecătoria Râșcani, municipiul Chișinău, o cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Evghenii Condrea, intervenienți accesorii Direcția Înregistrare a Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”, dl Marin Teleşcu, dl Iurie Postolache, dl Pavel Dragoman, S.C. „Autoparcom” S.R.L., dna notar Tatiana Bîstrițaia, dna notar Inga Danu și Compania de Asigurări „Exim Asint” S.A., prin care a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare a automobilului încheiat între dl Andrei Kovalski și dl Evghenii Condrea, precum și încasarea valorii automobilului. Ulterior, pe 12 iunie 2015, dl Andrei Kovalski a mai depus o cerere de chemare în judecată, solicitând anularea procurilor în baza cărora s-a înstrăinat bunul mobil.

4. Pe 28 decembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a respins cererile de chemare în judecată depuse de dl Andrei Kovalski ca neîntemeiate.

5. Pe 23 ianuarie 2019, dl Andrei Kovalski a formulat un apel la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererile de chemare în judecată să fie admise.

6. Pe 3 iunie 2020, dl Evghenii Condrea, asistat de dl avocat Igor Coban, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui” din articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019).

7. Prin Încheierea din 3 iunie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...].”

9. Prevederile relevante ale Codului civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019) sunt următoarele:

Articolul 331

Dreptul dobânditorului de bună-credință asupra mobilelor

(1) Dobânditorul de bună-credință dobândește dreptul de proprietate asupra bunului mobil și în cazul în care cel care a dispus de bun nu era proprietarul lui. Nu există bună-credință când dobânditorul știa sau trebuia să știe că cel de la care a dobândit bunul nu era proprietarul lui. Buna-credință trebuie să subziste până în momentul intrării în posesiune inclusiv.

(2) Dobânditorul de bună-credință nu dobândește dreptul de proprietate asupra bunurilor mobile în cazul în care bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui sau dobânditorul l-a obținut cu titlu gratuit. Această regulă nu se aplică în cazul dobândirii banilor, a valorilor mobiliare la purtător sau a bunurilor înstrăinate la licitație.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul ei susține că, în baza articolului 331 alin. (2) teza I din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019), dobânditorul de bună-credință poate fi lipsit de bunul mobil procurat pentru că acesta a fost furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului, deși dobânditorul de bună-credință nu cunoștea și nici nu putea să cunoască acest fapt la momentul dobândirii bunului mobil. În baza acestor prevederi, dobânditorul de bună-credință este lipsit de bunul mobil și îi este afectat în mod nejustificat și disproporționat dreptul de proprietate asupra acestui bun mobil.

11. Autorul sesizării menționează că prevederile contestate nu respectă standardul calității legii și afectează dreptul de proprietate al posesorului de bună-credință, fapt contrar articolelor 1, 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi ale Codului civil, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl Evghenii Condrea, parte în dosarul nr. 2a-840/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa

cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui” din articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019).

16. Curtea reamintește că a stabilit, în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv). Astfel, prin prisma materialelor sesizării, Curtea va aprecia dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate de către instanța de apel la soluționarea cauzei în cadrul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate respectivă.

17. Sub acest aspect, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unei cereri de apel împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, prin care s-a respins cererile de chemare în judecată depuse de către dl Andrei Kovalski, ca neîntemeiate. De asemenea, Curtea observă că, din materialele sesizării, rezultă că problema examinată de către prima instanță a vizat anularea (*i*) unui contract de vânzare-cumpărare a bunului mobil, cu dispunerea încasării valorii acestui bun, și (*ii*) a unor procuri, în temeiul cărora s-a înstrăinat bunul mobil (a se vedea § 3 *supra*). Dispozițiile contestate de către autorul excepției de neconstituționalitate, *i.e.* articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019), reglementează excepțiile de la dobândirea cu bună-credință a dreptului de proprietate asupra bunului mobil de către posesor.

18. Prin urmare, Curtea constată că prevederile contestate nu sunt aplicabile cauzei în cadrul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Astfel, în prezenta cauză nu este întrunită una din condițiile admisibilității excepției de neconstituționalitate menționată la § 16 *supra*.

19. În aceste circumstanțe, în cazul în care Curtea ar admite excepția de neconstituționalitate a textului „bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui” din articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019), ea ar examina, de fapt, o *actio popularis*, în privința căreia nu are competența să se pronunțe (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 102 din 6 septembrie 2018, §§ 18-19; DCC nr. 114 din 28 octombrie 2019, § 32; DCC nr. 138 din 9 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 21 din 27 februarie 2020, § 16; DCC nr. 71 din 25 iunie 2020, § 26; DCC nr. 87 din 20 iulie 2020, § 20).

20. Curtea reiterează că odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării (DCC nr. 133 din 5 decembrie 2019,

§ 23; DCC nr. 136 din 9 decembrie 2019, § 27; DCC nr. 71 din 25 iunie 2020, § 25; DCC nr. 87 din 20 iulie 2020, § 21).

21. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui” din articolul 331 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la data de 1 martie 2019), ridicată de către dl Evghenii Condrea, asistat de dl avocat Igor Coban, în dosarul nr. 2a-840/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 6 august 2020

DCC nr. 99

Dosarul nr. 93g/2020